

Lappeenrannan kaupunki
PL 11
53101 LAPPEENRANTA

Lausuntopyyntö 3.7.2023 (LPR/159/10.02.02/2023)

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen lausunto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, Huhansuon ja Suurisuon osayleiskaava, Lappeenranta

Lausuntopyyntö

Lappeenrannan kaupunki pyytää Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen lausuntoa osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Osayleiskaavatyön tavoitteena on uusiutuvan energian tuotannon edistäminen ja entisen turvetuotanto-alueen uudiskäytön mahdollistaminen. Kaavan tavoitteena on mahdollistaa teollisen luokan aurinkovoimalan sijoittuminen kaava-alueelle. Voimala-alueen rajausta tarkentuu kaavatyön ja voimalahankkeen maanhankintaneuvottelujen edetessä. Voimala-alueen ulkopuolelle jäävällä kaava-alueella tavoitteena on muun muassa maa- ja metsätalouden käyttämisen mahdollistaminen. Alueen asutus sekä luonto- ja virkistysarvot huomioidaan kaavan valmistelussa. Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena ja rakentamista suoraan ohjaavana.

Kaavan tavoite

Kaavan tavoitteena on laatia se rakentamista suoraan ohjaavana. Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 44 §:n perusteella: *Rakennuslupa rakennuksen rakentamiseen voidaan 137 §:n 1 momentissa säädetyn estämättä myöntää, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. Määräys ei voi koskea aluetta, jolla maankäytön ohjaustarve edellyttää asemakaavan laatimista. Edellytyksenä on lisäksi, että yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä kyseisellä alueella.* Lisäksi 72 §:n perusteella ranta-alueella sekä 77 a §:n perusteella tuulivoimalan rakentamiseen jos on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakentamisluvan myöntämisen perusteena.

Suunnittelualue ei sijaitse ranta-alueella eikä kaavan perusteella ole tarkoitus mahdollistaa tuulivoimalan rakentamista. Rakentamista ei siis voida ohjata suoraan MRL 72 § tai 77 a §:n perustuen yleiskaavalla. MRL 44 §:n 1.1.2009 voimaan tulleella muutoksella mahdollistettiin yleiskaavan käyttäminen rakennusluvan perusteena asuinrakentamiseen kyläalueilla, johon ei kohdistu merkittäviä rakennuspaineita.

01.09.2023

Vuonna 2017 44 §:n sanamuotoa muutettiin nykyiseen muotoon. Lakimuutoksen esitöissä (HE 251/2016 s. 40-41) todetaan, että rakennuksen määritelmää väljennetään siten että: *Säännös voisi ehdotuksen mukaan koskea omakoti- ja paritalojen lisäksi myös muuta pienimuotoista asuinrakentamista ja myös mittakaavaltaan ja ympäristövaikutuksiltaan maaseudulle soveltuvaa työpaikka- ja palvelurakentamista. Lisäksi Pykälästä ehdotetaan myös poistettavaksi rajaus, jonka perusteella yleiskaavaan otettu määräys kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena voi koskea vain kyläaluetta, johon ei kohdistu merkittäviä rakennuspaineita. Rajaus on johtanut siihen, että yleiskaavaa ei ole voitu käyttää rakentamisen suoraan ohjaamiseen sellaisilla kaupunkiseutuihin kuuluvilla asemakaavan ulkopuolisilla alueilla, joille ei ole tarkoituksenmukaista laatia asemakaavaa. Alueiden käytön suunnitelmallisuuden edistämiseksi olisi tarkoituksenmukaista sallia yleiskaavan käyttö rakennusluvan myöntämisen perusteena myös näillä alueilla. Rakennusluvan laajempia maankäyttöön ja rakennuspaikan soveltuvuuteen liittyviä edellytyksiä on perustellumpaa tarkastella kaavoituksen yhteydessä kuin yksittäisinä suunnittelutarveratkaisuinä. Yleiskaavan käyttö rakennusluvan myöntämisen perusteena ei soveltuisi siis jatkossakaan mittakaavaltaan ja vaikutuksiltaan kaupunkimaiseen rakentamiseen.*

Yleiskaavaa ei ole mahdollista käyttää suoraan rakennusluvan perusteena tämän kokoluokan aurinkovoimahankkeessa. Kaavan tavoitetta tulee näiltä osin tarkastaa.

Vesientila

Aurinkovoimalan suunnittelualue on laaja ja siellä on monenlaista maastoa. Aurinkovoimalan edellyttämä maaperän kuivatustarve eli ojitustarve sekä suunnittelualueen osavaluma-alueiden uomien virtaussuunnat ja vastaanottavat vesistöt tulee selvittää tarkemman suunnittelun yhteydessä. "Varmuuden vuoksi ojitamista" ei tule tehdä johtuen seuraavissa kappaleissa esitettyjen vastaanottavien järvien vesienhoidon VPD tilatavoitteista. Harkittavaksi esitetään myös, voidaanko paneeliratkaisujen valinnalla ja niiden asennustavalla vähentää maaperän kuivatustarvetta? Vesien kokonaisvaltaiseen ja valuma-aluelähtöiseen hallintaan sekä vesiensuojeluratkaisujen valintaan ja niiden mitoittamiseen tulee kiinnittää huomiota. Hankkeen vesistövaikutukset tulee arvioida nykyistä seikkaperäisemmin viimeistään hankkeen tarkemman suunnittelun yhteydessä. Lisäksi suunnittelualueella on vanha Huuhansuon turvetuotantoalue, jonka vesiensuojelurakenteita voitaisiin mahdollisesti hyödyntää aurinkovoimalahankkeen yhteydessä.

Hankealueella välittömässä läheisyydessä sijaitsee kaksi Vesipuidedirektiivin edellyttämän vesienhoidon vesimuodostumaa, Keskimmäinen ja Vilkjärvi. Molemmat näistä ovat tyypiltään Matalia humusjärviä. Vilkjärvi (93 ha) on näistä hieman suurempi, ja sen ekologinen tila on tyydyttävä. Keskimmäinen (77 ha) on puolestaan riskissä olevassa hyvässä tilassa. Näiden järvien vedet virtaavat Vilajoen yläosaan, joka puolestaan on tyypiltään pieni kangasmaiden joki ja ekologiselta tilaltaan tyydyttävä. Osa suunnittelualueen läntisimmän osan

01.09.2023

vesiä purkautuu myös Urpalanjoen vesistöalueelle, joista lähin vastaanottava vesienhoidossa käsiteltävä vesimuodostuma on Suuri-Urpalo (350 ha, Matala runsashumuksinen, tyydyttävä ekologinen tila). Tuota järveä ennen valumavedet viivähtävät Pieni-Urpalossa (27 ha, ei tyyppiä) virrattuaan Pieni-Urpaloon noin 4,5 kilometriä pitkän ojaston kautta. Ennalta arvioiden suunnittelualueella ei olisi vaikutuksia Urpalanjoen vesistöalueella sijaitsevien varsinaisten vesimuodostumien veden tilaan. Samaa todetaan itäisimmän hankealueen vaikutuksista hyvin pitkän oja- ja puroverkoston päässä sijaitseviin, Alajoen valuma-alueeseen kuuluviin Latvaseen (Runsashumuksinen järvi, 112 ha) ja Humaljärveen (Pieni humusjärvi, 153 ha), joiden molempien ekologinen tila on tyydyttävä. Niiden veden tilaan ja ekologiseen luokkaan vaikuttaa ennen kaikkea lähimmän valuma-alueen runsaan maatalouden kuormitus.

Mikäli hankealueelta tai miltä tahansa alueelta johdetaan Vilkjärven ja Keskimmäisen suuntaan nykyistä suurempi määrä ojastojen kuivatusvesiä, vaarantaisivat nuo toimet Vilkjärven hyvän luokan tilatavoitteeseen pääsyä ja Keskimmäinen järven tavoitetta säilyä hyvässä luokassa. Ojien tuoma eloperäinen aines kuluttaisi lisää happea järven pohjille päätyessään, ja lisäisi myös hieman ravinteisuustasoa. Yleisesti ottaen turvemaidella tapahtuva ojittaminen kohottaa myös veden a-klorofyllipitoisuutta lisäten usein limalevän määrää. Aurinkopaneelientien rakentaminen liian lähelle järven rantaa muuttaa järven rakenteellista ja hydrologista tilaa rantakaistalla. Koko hankealue kuuluu Vuoksen vesienhoitoalueeseen (VHA1). Vesien virtaussuuntien muutokset ja ennen kaikkea päävesistöalueiden välisiin vesimääriin vaikuttavat ojalinjaukset tulee ehkäistä.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastualueen lausunto

Huuhansuon ja Suurisuon osayleiskaavan suunnittelualueella kulkevat valtion maantieverkkoon kuuluvista teistä valtatie 6 ja maantie 3846. Vt 6 on suunnittelualueen kohdalla kaksiajoratainen moottoritie jonka liikennemäärä on n. 8000 ajoneuvoa vuorokaudessa joista raskaita ajoneuvoja on n. 1500 ajon./vrk. Nopeusrajoitus valtatiellä 6 ko. kohdassa on 100 km/h.

Maantie 3846 toimii suunnittelualueen kohdalla vt 6 rinnakkaistienä. Sen liikennemäärä on n. 260 ajoneuvoa vuorokaudessa joista raskaita ajoneuvoja on n. 20 ajon./vrk. Nopeusrajoitus maantiellä 3846 suunnittelualueen sisällä vaihtelee välillä 60-80 km/h. Alempi nopeusrajoitus on voimassa Kankaan alikulun kohdalla, jossa maantie 3846 alittaa valtatie 6. Kyseinen kohta toimii yhtenä mahdollisena eläinten alitus-/yhteyskohtana valtatie 6 eri puolille. Kankaan alikulusta ja sen läheisyydestä on paitsi useita hirvihavaintoja, havaintoja myös muista sorkkaeläimistä.

Hankealueella sijaitsee kaksi riistan kulkuväyliksi suunniteltua alikulutunnelia vt6:n alitse. Mikäli hankealue aidataan suunnitelluille rajoille, jää Hurtanmaan riista-alikulutunneli pois käytöstä, sillä se sijaitsee suunnitelma-alueella. Riista-alikulun toimivuuden takaamiseksi hankealue tulee rajata kauemmas valtatiestä 6 niin, että riistalle jää riittävä kulkuväylä suojuvuineen hirviaidan ja hankealueen väliin. Suojuvuustoa tulee jättää

01.09.2023

kulkureittien varrelle. Mikäli riistan kulku olemassa olevien vt6 alitusten kautta estyy, tulee hankkeen kustantaa kokonaisvaltaisesti uusi riistasilta korvaamaan menetetyt riistan kulkureittejä. Riistayhteyksiä ei saa huonontaa eikä niiden nykyisellä tasolla säilyttämisestä saa aiheutua tienpitäjälle minkäänlaisia kustannuksia tai haittoja.

Suunnittelualueella ei voida rakentaa uusia liittymiä vt:lle 6. Alueen maankäyttö tulee suunnitella siten, ettei liittymätiheys nouse liian suureksi maantien 3846 osuudellakaan, joka toimii moottoritien rinnakkaistienä. Lähtökohtaisesti yksityisliittymiä voi olla yksi kutakin kiinteistöä kohti. Rakennusvaiheen ajaksi voidaan perustellusta syystä ja Pirkamaan ELY-keskuksen niin hyväksyessä lisätä liittymämäärää määrääjäksi. Alueelle tuleva maankäyttö pitää suunnitella siten, ettei toiminnoista synny tarvetta johtaa hule-/pintavesiä maantieverkon kuivatusjärjestelmiin. Vt 6 suoja-alue on 50 metriä ja mt 3846 suoja-alue 20 metriä kumpaankin suuntaan lähimmän ajoradan keskilinjasta mitattuna. Maantien suoja-alueen ei tule asettaa kiinteitä rakenteita. LjMTL 44-46 §
Maantien suoja-alueilta ei tule poistaa puustoa hankkeen yhteydessä. Puusto tulee säilyttää aurinkopaneeleista aiheutuvan häikäisyn vähentämiseksi.

Lopuksi

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman perusteella yleiskaavatyössä tullaan huomioimaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Hankkeessa tullaan myös selvittämään kaavan vaikutuksia laajasti. Työssä hyödynnetään myös YVA-prosessia varten toteutettuja selvityksiä. Kaavan osallisiksi on nimetty laaja-alaisesti viranomaisia ja sidosryhmiä. Kaavaprosessissa on tarkoitus pitää useita yleisötilaisuuksia, joka helpottaa osallistamista.

Huuhansuon-Suurisuon aurinkovoimalahanke on suurin Suomessa tällä hetkellä tiedossa olevista hankkeista. Aurinkovoiman rakentaminen tukee ilmastotyötä. Yleiskaavalla edistetään uudistuvien energialähteiden hyväksikäyttöä ja tuetaan kestävää kehitystä.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt arkkitehti Tuija Mustonen ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

Tiedoksi

Etelä-Karjalan liitto; Topi Suomalainen
Etelä-Karjalan museo; Sini Saarilahti, Esa Hertell
Lappeenrannan seudun ympäristötoimi
KASELY; Tuula Tanska, Pyy Mäkelä, Antti Haapala, Jarkko Kivi, Katriina Keskitalo, Iiris Huovari, Heidi Rautanen, Antti Puhalainen, Joel Peiponen, Pasi Halttunen, Sirpa Skippari